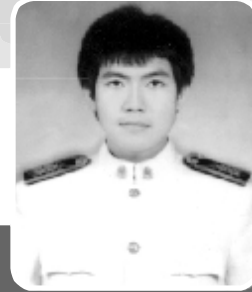

วิชา คณิตศาสตร์ (O NET)

โดย อ.ตุลนันทน์ นวลเพ็ญ
โรงเรียนสายปัญญา

เซต

เซตจำกัด คือ เซตที่สามารถระบุจำนวนสมาชิกได้

เซตอนันต์ คือ เซตที่มีจำนวนสมาชิกมากมาย

เซตว่าง คือ เซตที่ไม่มีสมาชิก หรือมีจำนวนสมาชิกเป็นศูนย์ เขียนแทนด้วย \emptyset หรือ $\{ \}$

ตัวอย่างที่ 1 ให้ A เป็นเซตจำกัด และ B เป็นเซตอนันต์ ข้อความใดต่อไปนี้**เป็นเท็จ**

- 1) มีเซตจำกัดที่เป็นสับเซตของ A
- 2) มีเซตจำกัดที่เป็นสับเซตของ B
- *3) มีเซตอนันต์ที่เป็นสับเซตของ A
- 4) มีเซตอนันต์ที่เป็นสับเซตของ B

จำนวนสมาชิกของเซตจำกัด

ให้ $n(A)$ แทนจำนวนสมาชิกของเซต A

1. $n(U) = n(A) + n(A')$
2. $n(A \cup B) = n(A) + n(B) - n(A \cap B)$
3. $n(A \cup B \cup C) = n(A) + n(B) + n(C) - n(A \cap B) - n(A \cap C) - n(B \cap C) + n(A \cap B \cap C)$
4. $n(A - B) = n(A) - n(A \cap B)$

ตัวอย่างที่ 2 ถ้ากำหนดจำนวนสมาชิกของเซตต่างๆ ตามตารางต่อไปนี้

เซต	A ∪ B	A ∪ C	B ∪ C	A ∪ B ∪ C	A ∩ B ∩ C
จำนวนสมาชิก	25	27	26	30	7

แล้วจำนวนสมาชิกของ $(A \cap B) \cup C$ เท่ากับข้อใดต่อไปนี้

- *1) 23 2) 24 3) 25 4) 26

ตัวอย่างที่ 3 นักเรียนกลุ่มหนึ่งจำนวน 46 คน แต่ละคนมีเสื้อสีเหลืองหรือเสื้อสีฟ้าอย่างน้อยสีละหนึ่งตัว ถ้านักเรียน 39 คนมีเสื้อสีเหลือง และ 19 คนมีเสื้อสีฟ้า แล้วนักเรียนกลุ่มนี้ที่มีทั้งเสื้อสีเหลืองและเสื้อสีฟ้ามีจำนวนเท่ากับข้อใดต่อไปนี้

- 1) 9 2) 10 3) 11 *4) 12

ตัวอย่างที่ 4 นักเรียนกลุ่มหนึ่งจำนวน 50 คน มี 32 คน ไม่ชอบเล่นกีฬาและไม่ชอบฟังเพลง ถ้ามี 6 คน ชอบฟังเพลงแต่ไม่ชอบเล่นกีฬา และมี 1 คน ชอบเล่นกีฬาแต่ไม่ชอบฟังเพลง แล้วนักเรียนในกลุ่มนี้ที่ชอบเล่นกีฬาและชอบฟังเพลงมีจำนวนเท่ากับข้อใดต่อไปนี้

- *1) 11 คน 2) 12 คน 3) 17 คน 4) 18 คน

ตัวอย่างที่ 5 กำหนดให้ A และ B เป็นเซต ซึ่ง $n(A \cup B) = 88$ และ $n[(A - B) \cup (B - A)] = 76$ ถ้า $n(A) = 45$ แล้ว $n(B)$ เท่ากับข้อใดต่อไปนี้

- 1) 45 2) 48 3) 53 *4) 55

ตัวอย่างที่ 6 ในการสอบถามฟอบ้านจำนวน 300 คน พบว่ามีคนที่ไม่ดื่มทั้งชาและกาแฟ 100 คน มีคนที่ดื่มชา 100 คน และมีคนที่ดื่มกาแฟ 150 คน ฟอบ้านที่ดื่มทั้งชาและกาแฟมีจำนวนเท่าใด (ตอบ 50 คน)

สับเซต

บทนิยาม เซต A เป็นสับเซตของเซต B ก็ต่อเมื่อสมาชิกทุกตัวของเซต A เป็นสมาชิกของเซต B และเขียนเป็นสัญลักษณ์ คือ $A \subset B$

ตัวอย่างที่ 7 ให้ $A = \{1, 2\}$ และ $B = \{1, 2, 3, 4, 5\}$ เนื่องจากสมาชิกของเซต A ทุกตัวเป็นสมาชิกของเซต B ดังนั้น $A \subset B$

เพาเวอร์เซต

บทนิยาม เพาเวอร์เซตของเซต A คือ เซตที่มีสมาชิกเป็นสับเซตทั้งหมดของเซต A เขียนแทนด้วย $P(A)$

ตัวอย่างที่ 8 ให้ $A = \{1, 2, 3\}$ จะได้สับเซตทั้งหมดของ A ได้แก่
 $\phi, \{1\}, \{2\}, \{3\}, \{1, 2\}, \{1, 3\}, \{2, 3\}, \{1, 2, 3\}$
 $P(A) = \{\phi, \{1\}, \{2\}, \{3\}, \{1, 2\}, \{1, 3\}, \{2, 3\}, \{1, 2, 3\}\}$

สมบัติของสับเซตและเพาเวอร์เซต

1. ϕ เป็นสับเซตของเซตทุกเซต
2. ϕ เป็นสมาชิกของเพาเวอร์เซตเสมอ
3. $A \subset A$
4. $A \in P(A)$
5. ถ้า $A \subset B$ แล้ว $P(A) \subset P(B)$
6. จำนวนสับเซตของเซต A ทั้งหมดเท่ากับ $2^{n(A)}$
7. จำนวนสมาชิกของ $P(A)$ ทั้งหมดเท่ากับ $2^{n(A)}$

การดำเนินการทางเซต

1. **ยูเนียน** เซต A ยูเนียนกับเซต B คือ เซตที่มีสมาชิกเป็นสมาชิกของเซต A **หรือ**เซต B เขียนแทนด้วย $A \cup B$
2. **อินเตอร์เซกชัน** เซต A อินเตอร์เซกชันกับเซต B คือ เซตที่มีสมาชิกเป็นสมาชิกของเซต A **และ**เซต B เขียนแทนด้วย $A \cap B$
3. **ผลต่าง** ผลต่างของ A และ B คือ เซตที่มีสมาชิกในเซต A แต่ไม่เป็นสมาชิกในเซต B เขียนแทนด้วย $A - B$
4. **คอมพลีเมนต์** ถ้า A เป็นเซตเซตใดในเอกภพสัมพัทธ์ U แล้ว คอมพลีเมนต์ของเซต A คือ เซตที่มีสมาชิกเป็นสมาชิกของ U แต่ไม่เป็นสมาชิกของ A เขียนแทนด้วย A'

ตัวอย่างที่ 9 กำหนดให้ $U = \{1, 2, 3, \dots, 10\}$

$$A = \{1, 2, 4, 8\}$$

$$B = \{2, 4, 6, 10\}$$

จะได้ $A \cup B = \{1, 2, 4, 6, 8, 10\}$

$$A \cap B = \{2, 4\}$$

$$A - B = \{1, 8\}$$

$$B - A = \{6, 10\}$$

$$A' = \{3, 5, 6, 7, 9, 10\}$$

และ $B' = \{1, 3, 5, 7, 8, 9\}$

ตัวอย่างที่ 10 ถ้า $A - B = \{2, 4, 6\}$, $B - A = \{0, 1, 3\}$ และ $A \cup B = \{0, 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8\}$ แล้ว $A \cap B$ เป็นสับเซตในข้อใดต่อไปนี้

1) $\{0, 1, 4, 5, 6, 7\}$

2) $\{1, 2, 4, 5, 6, 8\}$

*3) $\{0, 1, 3, 5, 7, 8\}$

4) $\{0, 2, 4, 5, 6, 8\}$

3. สมาชิกทุกตัวของ A เป็นสมาชิกของ B

4. ไม่มีสมาชิกตัวใดใน A เป็นสมาชิกของ B

5. สมาชิกบางตัวของ A เป็นสมาชิกของ B

6. สมาชิกบางตัวของ A ไม่เป็นสมาชิกของ B

ตัวอย่างที่ 3 กำหนดเหตุให้ดังต่อไปนี้

เหตุ ก. ทุกจังหวัดที่อยู่ไกลจากกรุงเทพมหานครเป็นจังหวัดที่มีอากาศดี

ข. เชียงใหม่เป็นจังหวัดที่มีอากาศไม่ดี

ข้อสรุปในข้อใดต่อไปนี้**สมเหตุสมผล**

*1) เชียงใหม่เป็นจังหวัดที่อยู่ไม่ไกลจากกรุงเทพมหานคร

2) นราธิวาสเป็นจังหวัดที่อยู่ไม่ไกลจากกรุงเทพมหานคร

3) เชียงใหม่เป็นจังหวัดที่อยู่ไกลจากกรุงเทพมหานคร

4) นราธิวาสเป็นจังหวัดที่อยู่ไกลจากกรุงเทพมหานคร

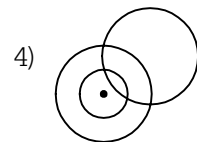
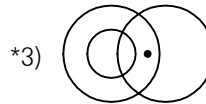
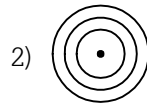
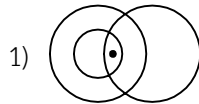
ตัวอย่างที่ 4 จงพิจารณาข้อความต่อไปนี้

1. คนตีกอล์ฟทุกคนเป็นคนสายตาดำ

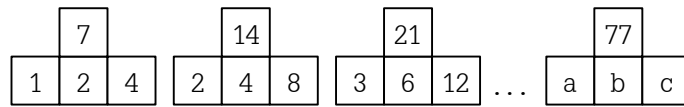
2. คนที่ตีกอล์ฟได้ไกลกว่า 300 หลา บางคน เป็นคนสายตาดำ

3. ธงชัยตีกอล์ฟเก่งแต่ตีได้ไม่ไกลกว่า 300 หลา

แผนภาพในข้อใดต่อไปนี้ มีความเป็นไปได้ที่จะสอดคล้องกับข้อความทั้งสามข้างต้น เมื่อจุดแทนธงชัย

ตัวอย่างที่ 5 จากแบบรูปต่อไปนี้

โดยการให้เหตุผลแบบอุปนัย $2a - b + c$ มีค่าเท่ากับข้อใดต่อไปนี้

- 1) 11 2) 22 3) 33 *4) 44

ตัวอย่างที่ 6 พิจารณาข้อความต่อไปนี้

- ก. นักกีฬาทุกคนมีสุขภาพดี
- ข. คนที่มีสุขภาพดีบางคนเป็นคนดี
- ค. ภราดรเป็นนักกีฬา และเป็นคนดี

แผนภาพในข้อใดต่อไปนี้ มีความเป็นไปได้ที่จะสอดคล้องกับข้อความทั้งสามข้อข้างต้น เมื่อจุดแทนภราดร

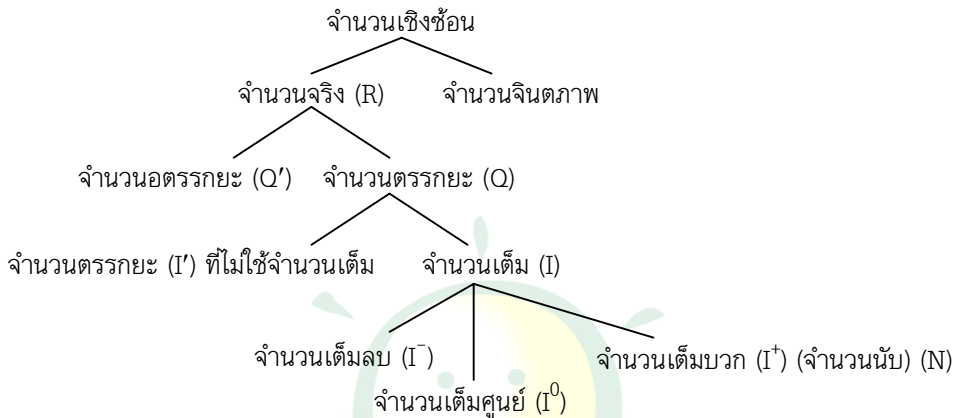
ตัวอย่างที่ 7 เหตุ 1. ไม่มีคนขยันคนใดเป็นคนตลกงาน
 2. มีคนตลกงานที่เป็นคนใช้เงินเก่ง
 3. มีคนขยันที่ไม่เป็นคนใช้เงินเก่ง

ผล ในข้อใดต่อไปนี้ที่เป็นการสรุปผลจากเหตุข้างต้นที่เป็นไปอย่างสมเหตุสมผล

- 1) มีคนขยันที่เป็นคนใช้เงินเก่ง *2) มีคนใช้เงินเก่งที่เป็นคนตลกงาน
 3) มีคนใช้เงินเก่งที่เป็นคนขยัน 4) มีคนตลกงานที่เป็นคนขยัน

ระบบจำนวนจริง

แผนผังแสดงความสัมพันธ์ของระบบจำนวน

จำนวนอตรรกยะ หมายถึง จำนวนที่ไม่สามารถเขียนให้อยู่ในรูปเศษส่วนของจำนวนเต็ม หรือทศนิยมซ้ำได้ เช่น $\sqrt{2}$, $\sqrt{5}$, $-\sqrt{3}$, π , 2.17254... เป็นต้น

จำนวนตรรกยะ หมายถึง จำนวนที่สามารถเขียนในรูปเศษส่วนของจำนวนเต็มได้

ตัวอย่างที่ 1 พิจารณาข้อความต่อไปนี้

- ก. มีจำนวนตรรกยะที่น้อยที่สุดที่มากกว่า 0
- ข. มีจำนวนอตรรกยะที่น้อยที่สุดที่มากกว่า 0

ข้อสรุปใดต่อไปนี้ถูกต้อง

- 1) ก. ถูก และ ข. ผิด 2) ก. และ ข. ถูก 3) ก. ผิด และ ข. ถูก *4) ก. และ ข. ผิด

ตัวอย่างที่ 2 กำหนดให้ค่าประมาณที่ถูกต้องถึงทศนิยมตำแหน่งที่ 3 ของ $\sqrt{3}$ และ $\sqrt{5}$ คือ 1.732 และ 2.236 ตามลำดับ พิจารณาข้อความต่อไปนี้

- ก. $2.235 + 1.731 \leq \sqrt{5} + \sqrt{3} \leq 2.237 + 1.733$
- ข. $2.235 - 1.731 \leq \sqrt{5} - \sqrt{3} \leq 2.237 - 1.733$

ข้อสรุปใดต่อไปนี้ถูกต้อง

- *1) ก. และ ข. ถูก 2) ก. ถูก และ ข. ผิด 3) ก. ผิด และ ข. ถูก 4) ก. และ ข. ผิด

สมบัติของจำนวนจริง

1. สมบัติการเท่ากันของจำนวนจริง

กำหนดให้ $a, b, c \in \mathbb{R}$

1) สมบัติการสะท้อน

$$a = a$$

2) สมบัติการสมมาตร

$$\text{ถ้า } a = b \text{ แล้ว } b = a$$

3) สมบัติการถ่ายทอด

$$\text{ถ้า } a = b \text{ และ } b = c \text{ แล้ว } a = c$$

4) สมบัติการบวกด้วยจำนวนที่เท่ากัน

$$\text{ถ้า } a = b \text{ แล้ว } a + c = b + c$$

5) สมบัติการคูณด้วยจำนวนที่เท่ากัน

$$\text{ถ้า } a = b \text{ แล้ว } a + c = b + c$$

2. สมบัติของจำนวนจริงเกี่ยวกับพีชคณิต

กำหนดให้ $a, b, c \in \mathbb{R}$

สมบัติ	สมบัติของการบวก	สมบัติของการคูณ
สมบัติปิด	$a + b \in \mathbb{R}$	$a \cdot b \in \mathbb{R}$
สมบัติการสลับที่	$a + b = b + a$	$a \cdot b = b \cdot a$
สมบัติการเปลี่ยนกลุ่ม	$a + (b + c) = (a + b) + c$	$a \cdot (b \cdot c) = (a \cdot b) \cdot c$
สมบัติการมีเอกลักษณ์	มี 0 เป็นเอกลักษณ์การบวก ซึ่ง $0 + a = a = a + 0$	มี 1 เป็นเอกลักษณ์การคูณ ซึ่ง $1 \cdot a = a = a \cdot 1$
สมบัติการมีอินเวอร์ส	สำหรับจำนวนจริง a มีจำนวนจริง $-a$ ที่ $(-a) + a = 0 = a + (-a)$	สำหรับจำนวนจริง a ที่ $a \neq 0$ จะมี a^{-1} ที่ $a \cdot a^{-1} = a^{-1} \cdot a = 1$
สมบัติการแจกแจง	$a(b + c) = ab + ac$	

ตัวอย่างที่ 3 ให้ a และ b เป็นจำนวนตรรกยะที่แตกต่างกัน

c และ d เป็นจำนวนอตรรกยะที่แตกต่างกัน

พิจารณาข้อความต่อไปนี้

ก. $a - b$ เป็นจำนวนตรรกยะ

ข. $c - d$ เป็นจำนวนอตรรกยะ

ข้อสรุปใดต่อไปนี้ถูกต้อง

- 1) ก. และ ข. ถูก *2) ก. ถูก และ ข. ผิด 3) ก. ผิด และ ข. ถูก 4) ก. และ ข. ผิด

ตัวอย่างที่ 4 พิจารณาข้อความต่อไปนี้

ก. สมบัติการมีอินเวอร์สการบวกของจำนวนจริง b ที่ $b + a = 0 = a + b$

ข. สมบัติการมีอินเวอร์สการคูณของจำนวนจริงกล่าวว่า สำหรับจำนวนจริง a จะมีจำนวนจริง b ที่ $ba = 1 = ab$

ข้อสรุปใดต่อไปนี้ถูกต้อง

- 1) ก. และ ข. ถูก *2) ก. ถูก และ ข. ผิด 3) ก. ผิด และ ข. ถูก 4) ก. และ ข. ผิด

ทบทวนสูตร

1. กำลังสองสมบูรณ์

$$(a + b)^2 = a^2 + 2ab + b^2$$

$$(a - b)^2 = a^2 - 2ab + b^2$$

2. กำลังสามสมบูรณ์

$$(a + b)^3 = a^3 + 3a^2b + 3ab^2 + b^3$$

$$(a - b)^3 = a^3 - 3a^2b + 3a^2b - b^3$$

3. ผลต่างกำลังสอง

$$a^2 - b^2 = (a - b)(a + b)$$

4. ผลต่างกำลังสาม

$$a^3 - b^3 = (a - b)(a^2 + ab + b^2)$$

$$a^3 + b^3 = (a + b)(a^2 - ab + b^2)$$

จากสมการพหุนามกำลังสอง

$ax^2 + bx + c = 0$ เมื่อ a, b และ c เป็นค่าคงที่, $a \neq 0$

จะได้ $x = \frac{-b \pm \sqrt{b^2 - 4ac}}{2a}$

ถ้า $b^2 - 4ac > 0$ แล้ว x จะมี 2 คำตอบ

ถ้า $b^2 - 4ac = 0$ แล้ว x จะมี 1 คำตอบ

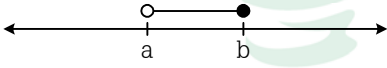

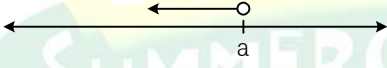

ถ้า $b^2 - 4ac < 0$ แล้ว x จะไม่มีคำตอบที่เป็นจำนวนจริง

สมบัติของอสมการ ให้ a, b และ c เป็นจำนวนจริง

- สมบัติการถ่ายทอด
ถ้า $a > b$ และ $b > c$ แล้ว $a > c$
- สมบัติการบวกด้วยจำนวนจริงที่เท่ากัน
ถ้า $a > b$ แล้ว $a + c > b + c$
- สมบัติการคูณด้วยจำนวนที่เท่ากัน
ถ้า $a > b$ และ $c > 0$ แล้ว $ac > bc$
ถ้า $a > b$ และ $c < 0$ แล้ว $ac < bc$
- ให้ a และ b เป็นจำนวนจริง
จาก $a < x < b$
จะได้ $a < x$ และ $x < b$

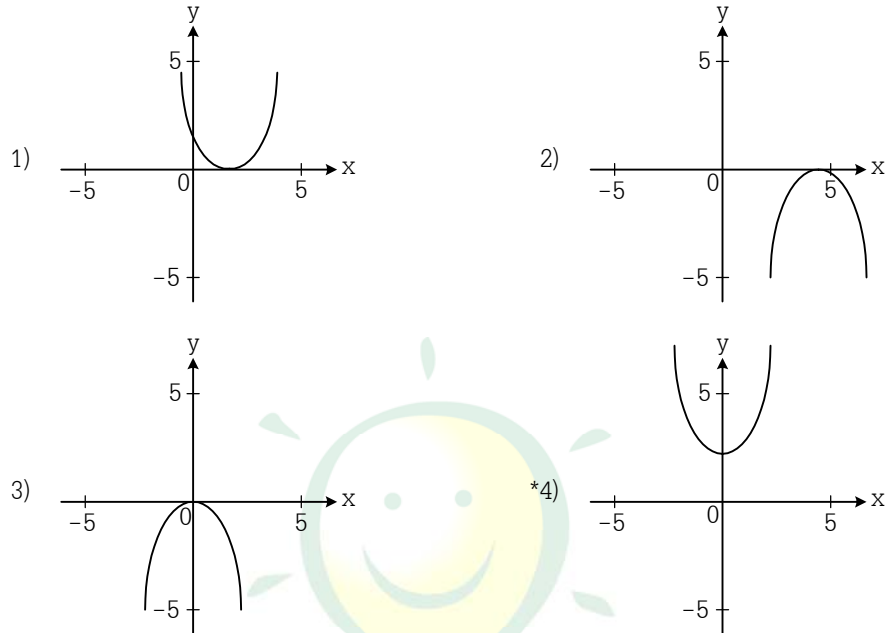
ช่วงของจำนวนจริง ให้ a และ b เป็นจำนวนจริง และ $a < b$

- $(a, b) = \{x | a < x < b\}$
เส้นจำนวน คือ
- $[a, b) = \{x | a \leq x < b\}$
เส้นจำนวน คือ
- $(a, b] = \{x | a < x \leq b\}$
เส้นจำนวน คือ
- $[a, b] = \{x | a \leq x \leq b\}$
เส้นจำนวน คือ
- $(-\infty, a) = \{x | x < a\}$
เส้นจำนวน คือ
- $[a, \infty) = \{x | x \geq a\}$
เส้นจำนวน คือ

ตัวอย่างที่ 5 ต้องการล้อมรั้วรอบที่ดินรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้าซึ่งมีพื้นที่ 65 ตารางวา โดยด้านยาวของที่ดินยาวกว่าสองเท่าของด้านกว้างอยู่ 3 วา จะต้องใช้รั้วที่มีความยาวเท่ากับข้อใดต่อไปนี้

- 1) 30 วา *2) 36 วา 3) 42 วา 4) 48 วา

ตัวอย่างที่ 6 เมื่อเขียนกราฟของ $y = ax^2 + bx + c$ โดยที่ $a \neq 0$ เพื่อหาคำตอบของสมการ $ax^2 + bx + c = 0$ กราฟในข้อใดต่อไปนี้แสดงว่าสมการ**ไม่มีคำตอบ**ที่เป็นจำนวนจริง

ตัวอย่างที่ 7 แม่ค้านำเมล็ดมะม่วงหิมพานต์ 1 กิโลกรัม ถั่วลิสง 3 กิโลกรัม และเมล็ดฟักทอง 4 กิโลกรัม มาผสมกัน แล้วแบ่งใส่ถุง ถุงละ 100 กรัม ถ้าแม่ค้าซื้อเมล็ดมะม่วงหิมพานต์ ถั่วลิสง และเมล็ดฟักทองมาในราคา กิโลกรัมละ 250 บาท 50 บาท และ 100 บาท ตามลำดับ แล้วแม่ค้าจะต้องขายเมล็ดพืชผสมถุงละ 100 กรัมนี้ ในราคาเท่ากับข้อใดต่อไปนี้จึงจะได้กำไร 20% เมื่อขายหมด

- 1) 10 บาท *2) 12 บาท 3) 14 บาท 4) 16 บาท

ตัวอย่างที่ 8 เซตคำตอบของสมการ $-1 \leq \sqrt{2} + \frac{x}{1-\sqrt{2}} \leq 1$ คือเซตในข้อใดต่อไปนี้

- 1) $[\sqrt{2} - 1, 1]$ 2) $[\sqrt{2} - 1, 2]$ *3) $[3 - 2\sqrt{2}, 1]$ 4) $[3 - 2\sqrt{2}, 2]$

ค่าสัมบูรณ์

บทนิยาม ให้ a เป็นจำนวนจริง

$$|a| = \begin{cases} a & \text{เมื่อ } a \geq 0 \\ -a & \text{เมื่อ } a < 0 \end{cases}$$

ทฤษฎีบทเกี่ยวกับค่าสัมบูรณ์

1. $|x| = a$ ก็ต่อเมื่อ $x = a$ หรือ $x = -a$

2. ให้ a เป็นจำนวนจริงบวก

$|x| < a$ ก็ต่อเมื่อ $-a < x < a$

$|x| \leq a$ ก็ต่อเมื่อ $-a \leq x \leq a$

$|x| > a$ ก็ต่อเมื่อ $x < -a$ หรือ $x > a$

$|x| \geq a$ ก็ต่อเมื่อ $x \leq -a$ หรือ $x \geq a$

ตัวอย่างที่ 9 พิจารณาสมการ $|x - 7| = 6$ ข้อสรุปใดต่อไปนี้เป็นเท็จ

- 1) คำตอบหนึ่งของสมการมีค่าระหว่าง 10 และ 15
- 2) ผลบวกของคำตอบทั้งหมดของสมการมีค่าเท่ากับ 14
- *3) สมการนี้มีคำตอบมากกว่า 2 คำตอบ
- 4) ในบรรดาคำตอบทั้งหมดของสมการ คำตอบที่มีค่าน้อยที่สุดมีค่าน้อยกว่า 3

ตัวอย่างที่ 10 จำนวนสมาชิกของเซต $\left\{ x \mid x = \left(\left(a + \frac{1}{|a|} \right)^2 - \left(|a| - \frac{1}{a} \right)^2 \right) \text{ เมื่อ } a \text{ เป็นจำนวนจริงซึ่งไม่เท่ากับ } 0 \right\}$

เท่ากับข้อใดต่อไปนี้

1) 1

*2) 2

3) 3

4) มากกว่าหรือเท่ากับ 4

ตัวอย่างที่ 11 ผลบวกของคำตอบทุกคำตอบของสมการ $x^3 - 2x = |x|$ เท่ากับข้อใดต่อไปนี้

1) 0

2) $\sqrt{3}$

*3) $\sqrt{3} - 1$

4) $\sqrt{3} + 1$

ความสัมพันธ์และฟังก์ชัน

ผลคูณคาร์ทีเซียน กำหนดให้ A และ B เป็นเซตใดๆ

ผลคูณคาร์ทีเซียนของ A และ B คือ $A \times B = \{(a, b) | a \in A \text{ และ } b \in B\}$

เช่น ให้ $A = \{1, 2\}$ และ $B = \{a, b, c\}$

จะได้ $A \times B = \{(1, a), (1, b), (1, c), (2, a), (2, b), (2, c)\}$

$B \times A = \{(a, 1), (a, 2), (b, 1), (b, 2), (c, 1), (c, 2)\}$

สมบัติของผลคูณคาร์ทีเซียน ให้ A, B และ C เป็นเซตใดๆ

- $A \times \phi = \phi \times A = \phi$
- $A \times B \neq B \times A$
- $n(A \times B) = n(A) \times n(B)$
- $A \times (B \cup C) = (A \times B) \cup (A \times C)$
 $(B \cup C) \times A = (B \times A) \cup (C \times A)$
- $A \times (B \cap C) = (A \times B) \cap (A \times C)$
 $(B \cap C) \times A = (B \times A) \cap (C \times A)$

ตัวอย่างที่ 1 กำหนดให้ $A = \{1, 2\}$ และ $B = \{a, b\}$ คู่อันดับในข้อใดต่อไปนี้เป็นสมาชิกของผลคูณคาร์ทีเซียน $A \times B$

- *1) (2, b) 2) (b, a) 3) (a, 1) 4) (1, 2)

ความสัมพันธ์ คือ เซตของคู่อันดับที่เกี่ยวข้องกันตามเงื่อนไขที่กำหนดและเป็นสับเซตของผลคูณคาร์ทีเซียน กำหนดให้ A และ B เป็นเซตใดๆ

r เป็นความสัมพันธ์จาก A ไป B เขียนแทนด้วย $r \subset A \times B$

r เป็นความสัมพันธ์ใน A เขียนแทนด้วย $r \subset A \times A$

*จำนวนความสัมพันธ์ทั้งหมดจาก A ไป B เท่ากับ $2^{n(A) \times n(B)}$

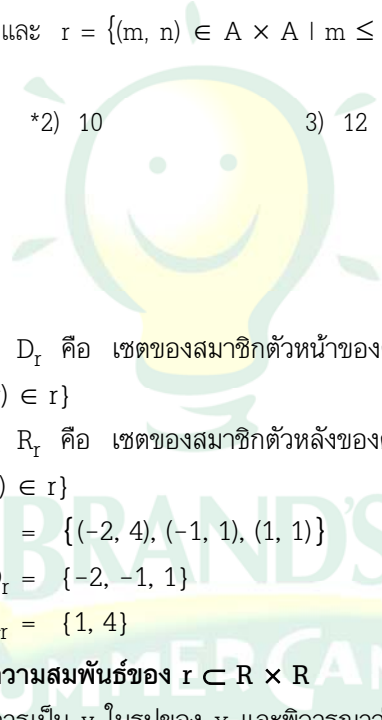
ตัวอย่างที่ 2 กำหนดให้ $A = \{1, 2, 3, 4, 5, 6\}$
 $B = \{1, 2, 3, \dots, 11, 12\}$
 $S = \left\{ (a, b) \in A \times B \mid b = 2a + \frac{a}{2} \right\}$

จำนวนสมาชิกของเซต S เท่ากับข้อใดต่อไปนี้

- 1) 1 *2) 2 3) 3 4) 4

ตัวอย่างที่ 3 ถ้า $A = \{1, 2, 3, 4\}$ และ $r = \{(m, n) \in A \times A \mid m \leq n\}$ แล้วจำนวนสมาชิกในความสัมพันธ์ r เท่ากับข้อใดต่อไปนี้

- 1) 8 *2) 10 3) 12 4) 16

โดเมนของ r เขียนแทนด้วย D_r คือ เซตของสมาชิกตัวหน้าของคู่อันดับทั้งหมดใน r สัญลักษณ์ คือ

$$D_r = \{x \mid (x, y) \in r\}$$

เรนจ์ของ r เขียนแทนด้วย R_r คือ เซตของสมาชิกตัวหลังของคู่อันดับทั้งหมดใน r สัญลักษณ์ คือ

$$R_r = \{y \mid (x, y) \in r\}$$

เช่น จาก $r = \{(-2, 4), (-1, 1), (1, 1)\}$

จะได้ $D_r = \{-2, -1, 1\}$

และ $R_r = \{1, 4\}$

การทำโดเมนและเรนจ์ของความสมพันธ์ของ $r \subset R \times R$

1. โดเมน หาโดยจัดรูปสมการเป็น y ในรูปของ x และพิจารณาว่า x สามารถเป็นจำนวนจริงใดได้บ้างที่สามารถหาค่า y ที่เป็นจำนวนจริงได้

2. เรนจ์ หาโดยจัดรูปสมการเป็น x ในรูปของ y และพิจารณาว่า y สามารถเป็นจำนวนจริงใดได้บ้าง

ฟังก์ชัน คือ ความสัมพันธ์ที่คู่อันดับทุกๆ ตัวในความสัมพันธ์ ถ้าสมาชิกตัวหน้าของคู่อันดับสองคู่เท่ากัน แล้วสมาชิกตัวหลังของทั้งสองคู่อันดับต้องเท่ากันด้วย

นั่นคือ r เป็นฟังก์ชันก็ต่อเมื่อ ถ้า $(x, y) \in r$ และ $(x, z) \in r$ แล้ว $y = z$

r ไม่เป็นฟังก์ชันก็ต่อเมื่อ มี $(x, y) \in r$ และ $(x, z) \in r$ ซึ่ง $y \neq z$

การตรวจสอบฟังก์ชัน

1. กรณี r เขียนแบบแจกแจงสมาชิก

ถ้ามีสมาชิกตัวหน้าของคู่อันดับ ซึ่งเป็นสมาชิกใน r จับคู่กับสมาชิกตัวหลังของคู่อันดับมากกว่า 1 ตัวขึ้นไป r ไม่เป็นฟังก์ชัน

เช่น $r_1 = \{(a, 1), (b, 2), (b, 3), (c, 4)\}$

จะได้ r_1 ไม่เป็นฟังก์ชัน เพราะ b จับคู่กับ 2 และ 3

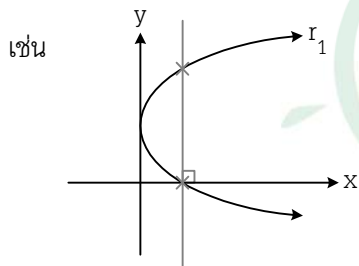
$r_2 = \{(p, 2), (q, 4), (r, 6)\}$

จะได้ r_2 เป็นฟังก์ชัน เพราะสมาชิกตัวหน้าของคู่อันดับทุกตัวจับคู่กับสมาชิกตัวหลังเพียงตัวเดียว

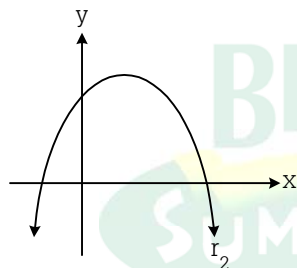
เท่านั้น

2. กรณี r วาดเป็นรูปกราฟ

ให้ลากเส้นตรงตั้งฉากกับแกน x ถ้ามีกรณีที่เส้นตรงที่ลากตั้งฉากกับแกน x ตัดกับกราฟของ r เกิน 1 จุดขึ้นไป r ไม่เป็นฟังก์ชัน

เนื่องจากมีกรณีที่เส้นตรงที่ตั้งฉากกับแกน x ตัดกับกราฟ r เกิน 1 จุด
ดังนั้น r_1 ไม่เป็นฟังก์ชัน

เนื่องจากไม่มีกรณีที่เส้นตรงที่ตั้งฉากกับแกน x ตัดกับกราฟ r เกิน 1 จุด
ดังนั้น r_2 เป็นฟังก์ชัน

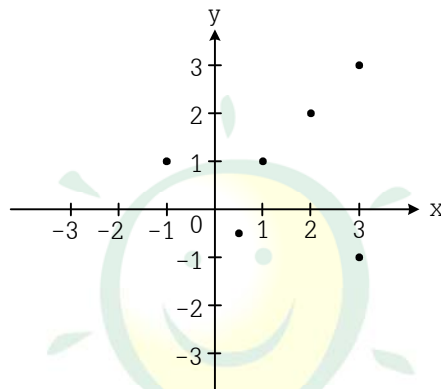
ตัวอย่างที่ 4 จำนวนในข้อใดต่อไปนี้เป็นสมาชิกของโดเมนของฟังก์ชัน $f = \left\{ (x, y) \mid y = \frac{x}{x^2 + 3x + 2} + \frac{2x - 1}{x^2 - 1} \right\}$

1) -2 2) -1 *3) 0 4) 1

ตัวอย่างที่ 5 ให้ $A = \{1, 99\}$ ความสัมพันธ์ใน A ในข้อใดไม่เป็นฟังก์ชัน

- 1) เท่ากับ 2) ไม่เท่ากัน *3) ทารลงตัว 4) ทารไม่ลงตัว

ตัวอย่างที่ 6 จากความสัมพันธ์ r ที่แสดงด้วยกราฟดังรูป

ข้อใดต่อไปนี้ถูกต้อง

- 1) r เป็นฟังก์ชันเพราะ $(1, 1)$, $(2, 2)$ และ $(3, 3)$ อยู่ในแนวเส้นตรงเดียวกัน
2) r เป็นฟังก์ชันเพราะมีจำนวนจุดเป็นจำนวนจำกัด
*3) r ไม่เป็นฟังก์ชันเพราะมีจุด $(3, 3)$ และ $(3, -1)$ อยู่บนกราฟ
4) r ไม่เป็นฟังก์ชันเพราะมีจุด $(1, 1)$ และ $(-1, 1)$ อยู่บนกราฟ

ฟังก์ชันประเภทต่างๆ

ฟังก์ชันเชิงเส้น (Linear Function) คือ ฟังก์ชันที่อยู่ในรูป $f(x) = ax + b$ เมื่อ $a, b \in \mathbb{R}$

ฟังก์ชันคงที่ (Constant Function) คือ ฟังก์ชันเชิงเส้นที่มี $a = 0$ กราฟของฟังก์ชันจะเป็นเส้นตรงขนานกับแกน X

ฟังก์ชันกำลังสอง (Quadratic Function) คือ ฟังก์ชันที่อยู่ในรูป $f(x) = ax^2 + bx + c$ เมื่อ $a, b, c \in \mathbb{R}$ และ $a \neq 0$

ถ้า $a > 0$ กราฟหงาย มีจุดวกกลับเป็นจุดต่ำสุดของฟังก์ชัน และถ้า $a < 0$ กราฟคว่ำ มีจุดวกกลับเป็นจุดสูงสุดของฟังก์ชัน

ถ้ารูปทั่วไปของสมการ คือ $f(x) = ax^2 + bx + c$ เมื่อ $a, b, c \in \mathbb{R}$ จุดวกกลับอยู่ที่ $\left(-\frac{b}{2a}, f\left(-\frac{b}{2a}\right)\right)$ หรือ $\left(-\frac{b}{2a}, \frac{4ac - b^2}{4a}\right)$

ถ้ารูปทั่วไปของสมการ คือ $f(x) = a(x - h)^2 + k$ เมื่อ $a, k \in \mathbb{R}$ และ $a \neq 0$ จุดวกกลับอยู่ที่ (h, k)

ตัวอย่างที่ 10 ถ้าเส้นตรง $x = 3$ เป็นเส้นสมมาตรของกราฟของฟังก์ชัน $f(x) = -x^2 + (k + 5)x + (k^2 - 10)$ เมื่อ k เป็นจำนวนจริง แล้ว f มีค่าสูงสุดเท่ากับข้อใดต่อไปนี้

1) -4

*2) 0

3) 6

4) 14

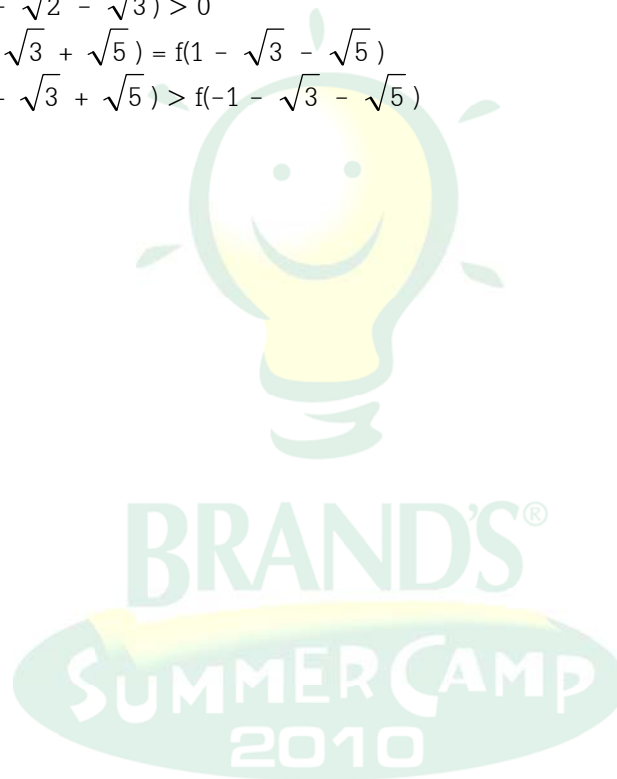
ตัวอย่างที่ 11 กำหนดให้ $f(x) = x^2 - 2x - 15$ ข้อใดต่อไปนี้ผิด

1) $f(x) \geq -17$ ทุกจำนวนจริง x

2) $f(-3 - \sqrt{2} - \sqrt{3}) > 0$

3) $f(1 + \sqrt{3} + \sqrt{5}) = f(1 - \sqrt{3} - \sqrt{5})$

*4) $f(-1 + \sqrt{3} + \sqrt{5}) > f(-1 - \sqrt{3} - \sqrt{5})$

เลขยกกำลัง

สมบัติของเลขยกกำลัง

ให้ a และ b เป็นจำนวนจริงใดๆ โดยที่ m และ n เป็นจำนวนเต็มบวก และ k เป็นจำนวนเต็ม

1. $a^m \cdot a^n = a^{m+n}$
2. $\frac{a^m}{a^n} = a^{m-n}$
3. $(a^m)^n = a^{mn}$
4. $(a^m \cdot b^n)^k = a^{mk} \cdot b^{nk}$
5. $\left(\frac{a^m}{b^n}\right)^k = \frac{a^{mk}}{b^{nk}}, b \neq 0$
6. $a^{-n} = \frac{1}{a^n}, a \neq 0$
7. $a^0 = 1, a \neq 0$

เลขยกกำลังที่มีเลขชี้กำลังเป็นจำนวนตรรกยะ

บทนิยาม เมื่อ a เป็นจำนวนจริงบวก และ n เป็นจำนวนที่มากกว่า 1

$$a^{1/n} = \sqrt[n]{a}$$

บทนิยาม กำหนด a เป็นจำนวนจริง m และ n เป็นจำนวนเต็มที่มากกว่า 1 ที่ ห.ร.ม ของ m และ n เท่ากับ 1

$$\sqrt[n]{a^m} = a^{m/n}$$

สมการในรูปเลขยกกำลัง

ให้ a และ b เป็นจำนวนจริงบวกที่ไม่เท่ากับ 1 และ m, n เป็นจำนวนตรรกยะ

- จะได้ว่า
1. $a^m = a^n$ ก็ต่อเมื่อ $m = n$
 2. $a^m = b^m$ ก็ต่อเมื่อ $m = 0$ และ $a, b \neq 0$

ตัวอย่างที่ 1 ค่าของ $\sqrt{(-2)^2} + \left(\frac{8^{1/2} + 2\sqrt{2}}{\sqrt{32}}\right)$ เท่ากับข้อใดต่อไปนี้

1) -1

2) 1

*3) 3

4) 5

ตัวอย่างที่ 2 ถ้า $\left(\sqrt{\frac{8}{125}}\right)^4 = \left(\frac{16}{625}\right)^{1/x}$ แล้ว x มีค่าเท่ากับข้อใดต่อไปนี้

1) $\frac{3}{4}$

*2) $\frac{2}{3}$

3) $\frac{3}{2}$

4) $\frac{4}{3}$

ตัวอย่างที่ 3 ข้อใดต่อไปนี้ผิด

1) $(24)^{30} < 2^{20} \cdot 3^{30} \cdot 4^{40}$

2) $(24)^{30} < 2^{30} \cdot 3^{20} \cdot 4^{40}$

*3) $2^{20} \cdot 3^{40} \cdot 4^{30} < (24)^{30}$

4) $2^{30} \cdot 3^{40} \cdot 4^{20} < (24)^{30}$

ตัวอย่างที่ 4 $(\sqrt{18} + 2\sqrt[3]{-125} - 3\sqrt[4]{4})$ มีค่าเท่ากับข้อใดต่อไปนี้

*1) -10

2) 10

3) $2\sqrt{5} - 5\sqrt{2}$

4) $5\sqrt{2} - 2\sqrt{5}$

ตัวอย่างที่ 5 $\left(\frac{\sqrt{5}}{\sqrt{6}} - \frac{\sqrt{2}}{\sqrt{15}}\right)^2$ มีค่าเท่ากับข้อใดต่อไปนี้

*1) $\frac{3}{10}$

2) $\frac{7}{10}$

3) $\sqrt{5} - 2$

4) $\sqrt{6} - 2$

อสมการในรูปเลขยกกำลัง

ให้ a เป็นจำนวนจริงบวกที่ไม่เท่ากับ 1 และ m, n เป็นจำนวนตรรกยะ

จะได้ว่า 1. $a^m < a^n$ และ $a > 1$ จะได้ว่า $m < n$

2. $a^m < a^n$ และ $0 < a < 1$ จะได้ว่า $m > n$

ตัวอย่างที่ 6 เซตคำตอบของอสมการ $4^{(2x^2-4x-5)} \leq \frac{1}{32}$ คือเซตในข้อใดต่อไปนี้

1) $\left[-\frac{5}{2}, \frac{5}{2}\right]$

2) $\left[-\frac{5}{2}, 1\right]$

3) $\left[-\frac{1}{2}, 1\right]$

*4) $\left[-\frac{1}{2}, \frac{5}{2}\right]$

ตัวอย่างที่ 7 ถ้า $8^x - 8^{(x+1)} + 8^{(x+2)} = 228$ แล้ว x มีค่าเท่ากับข้อใดต่อไปนี้

1) $\frac{1}{3}$

*2) $\frac{2}{3}$

3) $\frac{4}{3}$

4) $\frac{5}{3}$

ตัวอย่างที่ 8 ถ้า $\left(3 + \frac{3}{8}\right)^{3x} = \frac{16}{81}$ แล้ว x มีค่าเท่ากับข้อใดต่อไปนี้

*1) $-\frac{4}{9}$

2) $-\frac{2}{9}$

3) $-\frac{1}{9}$

4) $\frac{1}{9}$

ตัวอย่างที่ 9 ข้อใดต่อไปนี้ผิด

1) $\sqrt{0.9+10} < \sqrt{0.9} + \sqrt{10}$

*2) $(\sqrt{0.9})(\sqrt[4]{0.9}) < 0.9$

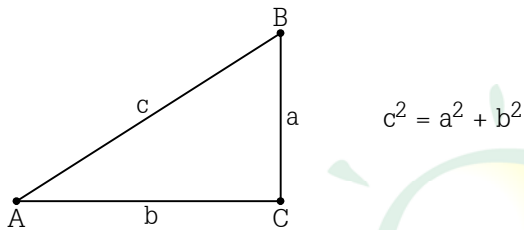
3) $(\sqrt{0.9})(\sqrt[3]{1.1}) < (\sqrt{1.1})(\sqrt[3]{0.9})$

4) $\sqrt[300]{125} < \sqrt[200]{100}$

อัตราส่วนตรีโกณมิติ

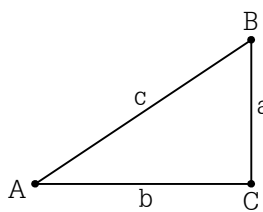
ทฤษฎีบทพีทาโกรัส

ถ้า ABC เป็นรูปสามเหลี่ยมมุมฉากซึ่งมี $\hat{A}CB$ เป็นมุมฉาก c แทนความยาวของด้านตรงข้ามมุมฉาก a และ b แทนความยาวของด้านประกอบมุมฉากจะได้ความสัมพันธ์ระหว่างความยาวของด้านทั้งสามของรูปสามเหลี่ยมมุมฉาก ABC ดังนี้

อัตราส่วนตรีโกณมิติของรูปสามเหลี่ยมมุมฉาก

บทนิยาม กำหนดให้ ABC เป็นรูปสามเหลี่ยมมุมฉาก

ไซน์ (sine) ของมุม A = $\sin A = \frac{\text{ความยาวของด้านตรงข้ามมุม A}}{\text{ความยาวของด้านตรงข้ามมุมฉาก}}$

โคไซน์ (cosine) ของมุม A = $\cos A = \frac{\text{ความยาวของด้านประชิดมุม A}}{\text{ความยาวของด้านตรงข้ามมุมฉาก}}$

แทนเจนต์ (tangent) ของมุม A = $\tan A = \frac{\text{ความยาวของด้านตรงข้ามมุม A}}{\text{ความยาวของด้านประชิดมุม A}}$

$$\sin A = \frac{a}{c}, \cos A = \frac{b}{c}, \tan A = \frac{a}{b}$$

และยังมีอัตราส่วนอื่นๆ อีก คือ

$$1. \csc A = \frac{1}{\sin A}, \sec A = \frac{1}{\cos A}, \cot A = \frac{1}{\tan A}$$

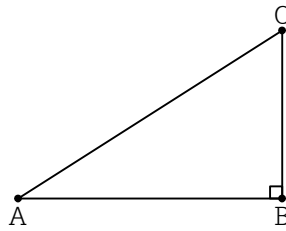
$$2. \tan A = \frac{\sin A}{\cos A}, \cot A = \frac{\cos A}{\sin A}$$

$$3. \sin^2 A + \cos^2 A = 1$$

$$4. \tan^2 A + 1 = \sec^2 A$$

$$5. 1 + \cot^2 A = \csc^2 A$$

ความสัมพันธ์ระหว่างมุม A กับมุม $90^\circ - A$ ในรูปสามเหลี่ยมฉาก

$$\sin A = \cos (90^\circ - A), \csc A = \sec (90^\circ - A)$$

$$\cos A = \sin (90^\circ - A), \sec A = \csc (90^\circ - A)$$

$$\tan A = \cot (90^\circ - A), \cot A = \tan (90^\circ - A)$$

อัตราส่วนตรีโกณมิติของมุม 30° , 45° และ 60°

มุม	sin	cos	tan	csc	sec	cot
30°	$\frac{1}{2}$	$\frac{\sqrt{3}}{2}$	$\frac{1}{\sqrt{3}}$	2	$\frac{2}{\sqrt{3}}$	$\sqrt{3}$
45°	$\frac{\sqrt{2}}{2}$	$\frac{\sqrt{2}}{2}$	1	$\frac{2}{\sqrt{2}} = \sqrt{2}$	$\frac{2}{\sqrt{2}} = \sqrt{2}$	1
60°	$\frac{\sqrt{3}}{2}$	$\frac{1}{2}$	$\sqrt{3}$	$\frac{2}{\sqrt{3}}$	2	$\frac{1}{\sqrt{3}}$

การเปรียบเทียบมาตรการวัดมุมระบบอังกฤษและระบบเรเดียน

$$360^\circ = 2\pi \text{ เรเดียน}$$

$$180^\circ = \pi \text{ เรเดียน}$$

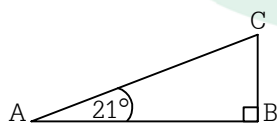
$$90^\circ = \frac{\pi}{2} \text{ เรเดียน}$$

$$60^\circ = \frac{\pi}{3} \text{ เรเดียน}$$

$$45^\circ = \frac{\pi}{4} \text{ เรเดียน}$$

$$30^\circ = \frac{\pi}{6} \text{ เรเดียน}$$

ตัวอย่างที่ 1

จากรูป ข้อใดต่อไปนี้เป็นถูกต้อง

*1) $\sin 21^\circ = \cos 69^\circ$

2) $\sin 21^\circ = \cos 21^\circ$

3) $\cos 21^\circ = \tan 21^\circ$

4) $\tan 21^\circ = \cos 69^\circ$

ตัวอย่างที่ 2 ข้อใดต่อไปนี้ถูกต้อง

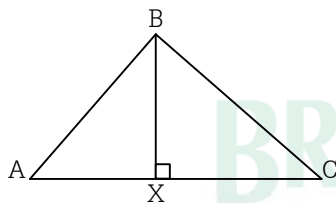
- *1) $\sin 30^\circ < \sin 45^\circ$
 3) $\tan 45^\circ < \cot 45^\circ$

- 2) $\cos 30^\circ < \cos 45^\circ$
 4) $\tan 60^\circ < \cot 60^\circ$

ตัวอย่างที่ 3 กำหนดให้ตาราง A ตาราง B และตาราง C เป็นตารางหาค่าตรีโกณมิติของมุมขนาดต่างๆ ดังนี้

ตาราง A		ตาราง B		ตาราง C	
θ	$\sin \theta$	θ	$\cos \theta$	θ	$\tan \theta$
40°	0.643	40°	0.766	40°	0.839
41°	0.656	41°	0.755	41°	0.869
42°	0.669	42°	0.743	42°	0.900

ถ้ารูปสามเหลี่ยม ABC มีมุม B เป็นมุมฉาก มุม C มีขนาด 41° และส่วนสูง BX ยาว 1 หน่วย แล้วความยาวของส่วนของเส้นตรง AX เป็นดังข้อใดต่อไปนี้

- 1) ปรากฏอยู่ในตาราง A
 2) ปรากฏอยู่ในตาราง B
 *3) ปรากฏอยู่ในตาราง C
 4) ไม่ปรากฏอยู่ในตาราง A, B และ C

ตัวอย่างที่ 4 ถ้ารูปสามเหลี่ยมด้านเท่ารูปหนึ่งมีความสูง 1 หน่วย แล้วด้านของรูปสามเหลี่ยมรูปนี้ยาวเท่ากับข้อใดต่อไปนี้

- 1) $\frac{\sqrt{3}}{2}$ หน่วย *2) $\frac{2\sqrt{3}}{3}$ หน่วย 3) $\frac{4}{3}$ หน่วย 4) $\frac{3}{2}$ หน่วย

ลำดับและอนุกรม

ลำดับ (Sequences)

บทนิยาม ลำดับ คือ ฟังก์ชันที่มีโดเมนเป็นเซตของจำนวนเต็มบวก n ตัวแรก หรือโดเมนเป็นเซตของจำนวนเต็มบวก

ลำดับที่มีโดเมนเป็นเซตของจำนวนเต็มบวก n ตัวแรกเรียกว่า **ลำดับจำกัด** (Finite Sequences)

ลำดับที่มีโดเมนเป็นเซตของจำนวนเต็มบวก เรียกว่า **ลำดับอนันต์** (Infinite Sequences)

ลำดับเลขคณิต (Arithmetic Sequences)

บทนิยาม ลำดับเลขคณิต คือ ลำดับที่ผลต่างซึ่งได้จากพจน์ที่ $n + 1$ ลบด้วยพจน์ที่ n มีค่าคงตัว ค่าคงตัวนี้เรียกว่า ผลต่างร่วม (Common difference)

1. เมื่อกำหนดให้พจน์แรกของลำดับเลขคณิต คือ a_1 และผลต่างร่วม คือ d โดยที่ $d = a_{n+1} - a_n$ พจน์ที่ n ของลำดับนี้คือ $a_n = a_1 + (n - 1)d$

2. ลำดับเลขคณิต n พจน์แรก คือ $a, a + d, a + 2d, \dots, a + (n - 1)d$

ตัวอย่างที่ 1 ลำดับเลขคณิตในข้อใดต่อไปนี้มีบางพจน์เท่ากับ 40

1) $a_n = 1 - 2n$

2) $a_n = 1 + 2n$

*3) $a_n = 2 - 2n$

4) $a_n = 2 + 2n$

ตัวอย่างที่ 2 พจน์ที่ 31 ของลำดับเลขคณิต $-\frac{1}{20}, -\frac{1}{30}, -\frac{1}{60}, \dots$ เท่ากับข้อใดต่อไปนี้

1) $\frac{5}{12}$

2) $\frac{13}{30}$

*3) $\frac{9}{20}$

4) $\frac{7}{15}$

ตัวอย่างที่ 3 ถ้า a_1, a_2, a_3, \dots เป็นลำดับเลขคณิต ซึ่ง $a_{30} - a_{10} = 30$ แล้ว ผลต่างร่วมของลำดับเลขคณิตนี้มีค่าเท่ากับข้อใดต่อไปนี้

1) 1.25

*2) 1.5

3) 1.75

4) 2.0

ลำดับเรขาคณิต (Geometric Sequences)

บทนิยาม ลำดับเรขาคณิต คือ ลำดับที่อัตราส่วนของพจน์ที่ $n + 1$ ต่อพจน์ที่ n เป็นค่าคงตัว ค่าคงตัวนี้เรียกว่า อัตราส่วนร่วม (Common ration)

- เมื่อกำหนดพจน์แรกของลำดับเรขาคณิตเป็น a_1 และอัตราส่วนร่วม คือ r โดยที่ $r = \frac{a_n + 1}{a_n}$
พจน์ที่ n ของลำดับเรขาคณิตนี้ คือ $a_n = a_1 \cdot r^{n-1}$
- ลำดับเรขาคณิต n พจน์แรก คือ $a, ar, ar^2, \dots, ar^{n-1}$

ตัวอย่างที่ 4 กำหนดให้ a_1, a_2, a_3 เป็นลำดับเรขาคณิต โดยที่ $a_1 = 2$ และ $a_3 = 200$ ถ้า a_2 คือค่าในข้อใดข้อหนึ่งต่อไปนี้แล้วข้อดังกล่าวคือข้อใด

- *1) -20 2) -50 3) 60 4) 100

ตัวอย่างที่ 5 กำหนดให้ a_1, a_2, a_3, \dots เป็นลำดับเรขาคณิต พิจารณาลำดับสามลำดับต่อไปนี้

- ก. $a_1 + a_3$, $a_2 + a_4$, $a_3 + a_5$, ...
ข. a_1a_2 , a_2a_3 , a_3a_4 , ...
ค. $\frac{1}{a_1}$, $\frac{1}{a_2}$, $\frac{1}{a_3}$, ...

ข้อใดต่อไปนี้ถูก

- *1) ทั้งสามลำดับเป็นลำดับเรขาคณิต 2) มีหนึ่งลำดับไม่เป็นลำดับเรขาคณิต
3) มีสองลำดับไม่เป็นลำดับเรขาคณิต 4) ทั้งสามลำดับไม่เป็นลำดับเรขาคณิต

ตัวอย่างที่ 6 พจน์ที่ 16 ของลำดับเรขาคณิต $\frac{1}{625}, \frac{1}{125\sqrt{5}}, \frac{1}{125}, \dots$ เท่ากับข้อใดต่อไปนี้

- 1) $25\sqrt{5}$ 2) 125
*3) $125\sqrt{5}$ 4) 625

ตัวอย่างที่ 7 ลำดับในข้อใดต่อไปนี้เป็นลำดับเรขาคณิต

- *1) $a_n = 2^n \cdot 3^{2n}$ 2) $a_n = 2^n + 4^n$ 3) $a_n = 3^{n^2}$ 4) $a_n = (2n)^n$

อนุกรมเลขคณิต (Arithmetic Series)

เมื่อ	$a_1, a_2, a_3, \dots, a_n$	เป็นลำดับเลขคณิต
จะได้ว่า	$a_1 + a_2 + a_3 + \dots + a_n$	เป็นอนุกรมเลขคณิต

ให้ S_n แทนผลบวก n พจน์แรกของอนุกรม

คือ $S_1 = a_1$
 $S_2 = a_1 + a_2$
 $S_3 = a_1 + a_2 + a_3$
 \vdots
 $S_n = a_1 + a_2 + a_3 + \dots + a_n$

ผลบวก n พจน์แรกของอนุกรมเลขคณิต

$$S_n = \frac{n}{2} [2a_1 + (n - 1)d]$$

หรือ $S_n = \frac{n}{2} [a_1 + a_n]$

ตัวอย่างที่ 8 ค่าของ $1 + 6 + 11 + 16 + \dots + 101$ เท่ากับข้อใดต่อไปนี

- 1) 970 2) 1020 3) 1050 *4) 1071

ตัวอย่างที่ 9 ถ้า a_1, a_2, a_3, \dots เป็นลำดับเลขคณิต ซึ่ง $a_2 + a_3 + \dots + a_9 = 100$

แล้ว $S_{10} = a_1 + a_2 + \dots + a_{10}$ มีค่าเท่ากับข้อใดต่อไปนี

- 1) 120 *2) 125 3) 130 4) 135

ตัวอย่างที่ 10 กำหนดให้ $S = \{101, 102, 103, \dots, 999\}$ ถ้า a เท่ากับผลบวกของจำนวนคี่ทั้งหมดใน S และ b เท่ากับผลบวกของจำนวนคู่ทั้งหมดใน S แล้ว $b - a$ มีค่าเท่ากับข้อใดต่อไปนี้

- *1) -550 2) -500 3) -450 4) 450

อนุกรมเรขาคณิต (Geometrics Series)

เมื่อ	$a_1, a_2, a_3, \dots, a_n$	เป็นลำดับเรขาคณิต
จะได้ว่า	$a_1 + a_2 + a_3 + \dots + a_n$	เป็นอนุกรมเรขาคณิต

ผลบวก n พจน์แรกของอนุกรมเรขาคณิต

$$S_n = \frac{a_1(1 - r^n)}{1 - r} \text{ เมื่อ } r \neq 1$$

ตัวอย่างที่ 11 ข้อใดต่อไปนี้ เป็นอนุกรมเรขาคณิตที่มี 100 พจน์

- 1) $1 + 3 + 5 + \dots + (2n - 1) + \dots + 199$
 2) $1 + \frac{1}{3} + \frac{1}{5} + \dots + \frac{1}{(2n - 1)} + \dots + \frac{1}{199}$
 3) $1 + 2 + 4 + \dots + (2^{n-1}) + \dots + 2^{199}$
 *4) $\frac{1}{5} + \frac{1}{125} + \frac{1}{3125} + \dots + \frac{1}{5^{2n-1}} + \dots + \frac{1}{5^{199}}$

ตัวอย่างที่ 12 ผลบวกของอนุกรมเรขาคณิต $1 - 2 + 4 - 8 + \dots + 256$ เท่ากับข้อใดต่อไปนี้

- 1) -171 2) -85 3) 85 *4) 171

ตัวอย่างที่ 13 กำหนดให้ S_n เป็นผลบวก n พจน์แรกของอนุกรมเรขาคณิต ซึ่งมีอัตราส่วนร่วมเท่ากับ 2

ถ้า $S_{10} - S_8 = 32$ แล้วพจน์ที่ 9 ของอนุกรมนี้เท่ากับข้อใดต่อไปนี้

- 1) $\frac{16}{3}$ 2) $\frac{20}{3}$ 3) $\frac{26}{3}$ *4) $\frac{32}{3}$

ความน่าจะเป็น

กฎเกณฑ์เบื้องต้นเกี่ยวกับการนับ

1. กฎการบวก ถ้าการทำงานอย่างหนึ่งแบ่งออกเป็น k กรณี

โดยที่กรณีที่ 1 มีจำนวน n_1 วิธี

กรณีที่ 2 มีจำนวน n_2 วิธี

กรณีที่ 3 มีจำนวน n_3 วิธี

⋮ ⋮

กรณีที่ k มีจำนวน n_k วิธี

ดังนั้น จำนวนวิธีในการทำงานทั้งหมดจะเท่ากับ $n_1 + n_2 + n_3 + \dots + n_k$ วิธี

2. กฎการคูณ ถ้าการทำงานอย่างหนึ่งแบ่งออกเป็น k ขั้นตอน

โดยที่ขั้นตอนที่ 1 มีจำนวน n_1 วิธี

ขั้นตอนที่ 2 มีจำนวน n_2 วิธี

ขั้นตอนที่ 3 มีจำนวน n_3 วิธี

⋮ ⋮

ขั้นตอนที่ k มีจำนวน n_k วิธี

ดังนั้น จำนวนวิธีในการทำงานทั้งหมดจะเท่ากับ $n_1 \times n_2 \times n_3 \times \dots \times n_k$ วิธี

แฟกทอเรียล

นิยาม กำหนดให้ n เป็นจำนวนเต็มที่มีค่ามากกว่าหรือเท่ากับ 0 ขึ้นไป

$$n! = n \times (n - 1) \times (n - 2) \times (n - 3) \times \dots \times 3 \times 2 \times 1$$

เช่น $5! = 5 \times 4 \times 3 \times 2 \times 1$

$$8! = 8 \times 7 \times 6 \times 5 \times 4 \times 3 \times 2 \times 1$$

* $0! = 1$

ตัวอย่างที่ 1 ในการคัดเลือกคณะกรรมการหมู่บ้านซึ่งประกอบด้วยประธานฝ่ายชาย 1 คน ประธานฝ่ายหญิง 1 คน กรรมการฝ่ายชาย 1 คน และกรรมการฝ่ายหญิง 1 คน จากผู้สมัครชาย 4 คน และหญิง 8 คน มีวิธีการเลือกคณะกรรมการได้กี่วิธี

1) 168 วิธี

2) 324 วิธี

*3) 672 วิธี

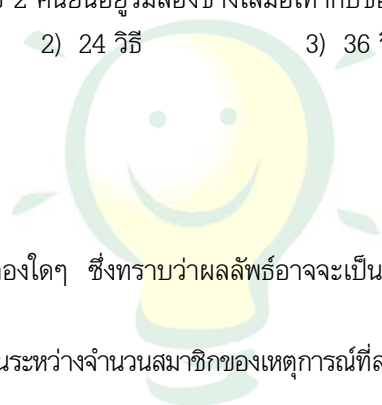
4) 1344 วิธี

ตัวอย่างที่ 2 มาลีต้องการเดินทางจากเมือง A ไปยังเมือง C โดยต้องเดินทางผ่านไปยังเมือง B ก่อน จากเมือง A ไปเมือง B มาลีสามารถเลือกเดินทางโดยรถยนต์ รถไฟ หรือเครื่องบินได้ แต่จากเมือง B ไปเมือง C สามารถเดินทางไปทางเรือ รถยนต์ รถไฟ หรือเครื่องบิน ข้อใดต่อไปนี้เป็นจำนวนวิธีในการเดินทางจากเมือง A ไปยังเมือง C ที่จะต้องเดินทางโดยรถไฟเป็นจำนวน 1 ครั้ง

- *1) 5 2) 6 3) 8 4) 9

ตัวอย่างที่ 3 ครอบครัวหนึ่งมีพี่น้อง 6 คน เป็นชาย 2 คน หญิง 4 คน จำนวนวิธีที่จะจัดให้คนทั้ง 6 คนยืนเรียงกันเพื่อถ่ายรูป โดยให้ชาย 2 คนยืนอยู่ริมสองข้างเสมอเท่ากับข้อใดต่อไปนี้เป็นจำนวนวิธี

- 1) 12 วิธี 2) 24 วิธี 3) 36 วิธี *4) 48 วิธี

การทดลองสุ่ม คือ การทดลองใดๆ ซึ่งทราบว่าผลลัพธ์อาจจะเป็นอะไรได้บ้าง แต่ไม่สามารถทำนายผลล่วงหน้าได้

ความน่าจะเป็น คือ อัตราส่วนระหว่างจำนวนสมาชิกของเหตุการณ์ที่สนใจกับจำนวนสมาชิกของแซมเปิลสเปซ เขียนแทนด้วย $P(E)$

ความน่าจะเป็นของเหตุการณ์ E คือ $P(E) = \frac{n(E)}{n(S)}$

โดยที่ $n(E)$ คือ จำนวนของเหตุการณ์ที่สนใจ

$n(S)$ คือ จำนวนเหตุการณ์ที่เป็นไปได้ทั้งหมด

สมบัติของความน่าจะเป็น

1. $0 \leq P(E) \leq 1$
2. $P(\phi) = 0, P(S) = 1$
3. $P(E_1 \cup E_2) = P(E_1) + P(E_2) - P(E_1 \cap E_2)$
4. $P(E_1 \cup E_2 \cup E_3) = P(E_1) + P(E_2) + P(E_3) - P(E_1 \cap E_2) - P(E_1 \cap E_3) - P(E_2 \cap E_3) + P(E_1 \cap E_2 \cap E_3)$
5. $P(E) = 1 - P(E')$ เมื่อ $P(E')$ แทนความน่าจะเป็นของเหตุการณ์ที่ไม่ต้องการ

ตัวอย่างที่ 4 พิจารณาข้อความต่อไปนี้

ก. การทดลองสุ่มเป็นการทดลองที่ทราบว่าคุณสมบัติอาจเป็นอะไรได้บ้าง

ข. แต่ละผลลัพธ์ของการทดลองสุ่มมีโอกาสเกิดขึ้นเท่าๆ กัน

ข้อสรุปใดต่อไปนี้ถูกต้อง

- 1) ก. และ ข. ถูก *2) ก. ถูก และ ข. ผิด 3) ก. ผิด และ ข. ถูก 4) ก. และ ข. ผิด

ตัวอย่างที่ 5 โรงเรียนแห่งหนึ่งมีรถโรงเรียน 3 คัน นักเรียน 9 คน กำลังเดินทางไปขึ้นรถโรงเรียนโดยสุ่ม ความน่าจะเป็นที่ไม่มีนักเรียนคนใดขึ้นรถคันแรกเท่ากับข้อใดต่อไปนี้

- 1) $\left(\frac{1}{3}\right)^9$ *2) $\left(\frac{2}{3}\right)^9$ 3) $\left(\frac{1}{9}\right)^3$ 4) $\left(\frac{2}{9}\right)^3$

ตัวอย่างที่ 6 โรงแรมแห่งหนึ่งมีห้องว่างชั้นที่หนึ่ง 15 ห้อง ชั้นที่สอง 10 ห้อง ชั้นที่สาม 25 ห้อง ถ้าครูสมใจต้องการเข้าพักในโรงแรมแห่งนี้โดยวิธีสุ่มแล้ว ความน่าจะเป็นที่ครูสมใจจะได้เข้าพักห้องชั้นที่สองของโรงแรมเท่ากับข้อใดต่อไปนี้

- 1) $\frac{1}{10}$ *2) $\frac{1}{5}$ 3) $\frac{3}{10}$ 4) $\frac{1}{2}$

ตัวอย่างที่ 7 ในการหยิบบัตรสามใบ โดยหยิบทีละใบจากบัตรสี่ใบ ซึ่งมีหมายเลข 0, 1, 2 และ 3 กำกับ ความน่าจะเป็นที่จะได้ผลรวมของตัวเลขบนบัตรสองใบแรกน้อยกว่าตัวเลขบนบัตรใบที่สามเท่ากับข้อใด

- *1) $\frac{1}{4}$ 2) $\frac{3}{4}$ 3) $\frac{1}{2}$ 4) $\frac{2}{3}$

ตัวอย่างที่ 8 ก่ลอง 12 ใบ มีหมายเลขกำกับเป็นเลข 1, 2, ... , 12 และก่ลองแต่ละใบบรรจุลูกบอล 4 ลูก เป็นลูกบอลสีด้า สีแดง สีขาว และสีเขียว ถ้าสุ่มหยิบลูกบอลจากก่ลองแต่ละใบ ใบละ 1 ลูก แล้วความน่าจะเป็นที่จะหยิบได้ลูกบอลสีแดงจากก่ลองหมายเลขคี่ และได้ลูกบอลสีด้าจากก่ลองหมายเลขคู่เท่ากับข้อใดต่อไปนี้

- 1) $\left(\frac{1}{12}\right)^2$ *2) $\left(\frac{1}{4}\right)^{12}$ 3) $\left(\frac{1}{2}\right)^{12}$ 4) $\left(\frac{1}{12}\right)^4$

ตัวอย่างที่ 9 กำหนดให้ $A = \{1, 2, 3\}$

$$B = \{5, 6, \dots, 14\}$$

และ $r = \{(m, n) | m \in A \text{ และ } n \in B\}$

ถ้าสุ่มหยิบคู่อันดับ 1 คู่ จากความสัมพันธ์ r แล้วความน่าจะเป็นที่จะได้คู่อันดับ (m, n) ซึ่ง 5 หาร n แล้วเหลือเศษ 3 เท่ากับข้อใดต่อไปนี้

- 1) $\frac{1}{15}$ 2) $\frac{1}{10}$ *3) $\frac{1}{5}$ 4) $\frac{3}{5}$

ตัวอย่างที่ 10 ช่างไฟคนหนึ่งสุ่มหยิบบันได 1 อันจากบันได 9 อัน ซึ่งมีความยาว 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11 และ 12 ฟุต แล้วนำมาพาดกับกำแพง โดยให้ปลายข้างหนึ่งห่างจากกำแพง 3 ฟุต ความน่าจะเป็นที่บันไดจะทำมุมกับพื้นราบน้อยกว่า 60° มีค่าเท่ากับข้อใดต่อไปนี้

- 1) $\frac{1}{9}$ *2) $\frac{2}{9}$ 3) $\frac{3}{9}$ 4) $\frac{4}{9}$

ตัวอย่างที่ 11 ถ้าสุ่มตัวเลขหนึ่งตัวจากข้อมูลชุดใดๆ ซึ่งประกอบด้วยตัวเลข 101 ตัว แล้วข้อใดต่อไปนี้ถูก

- *1) ความน่าจะเป็นที่ตัวเลขที่สุ่มได้มีค่าน้อยกว่าค่ามัธยฐาน $< \frac{1}{2}$
- 2) ความน่าจะเป็นที่ตัวเลขที่สุ่มได้มีค่าน้อยกว่าค่าเฉลี่ยเลขคณิต $< \frac{1}{2}$
- 3) ความน่าจะเป็นที่ตัวเลขที่สุ่มได้มีค่าน้อยกว่าค่ามัธยฐาน $> \frac{1}{2}$
- 4) ความน่าจะเป็นที่ตัวเลขที่สุ่มได้มีค่าน้อยกว่าค่าเฉลี่ยเลขคณิต $> \frac{1}{2}$

สถิติ

สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive) คือ การวิเคราะห์ขั้นต้นที่มุ่งวิเคราะห์ เพื่ออธิบายลักษณะกว้างๆ ของข้อมูลชุดนั้น เช่น การวัดค่าแนวโน้มเข้าสู่ส่วนกลาง ค่าวัดการกระจาย การแจกแจงความถี่ของข้อมูล และการนำเสนอผลสรุปด้วย ตาราง แผนภูมิแท่ง เพื่ออธิบายข้อมูลชุดนั้น

สถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistic) คือ การวิเคราะห์ข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้จากตัวอย่างเพื่ออ้างอิงไปถึงข้อมูลทั้งหมด

องค์ประกอบของสถิติ

1. การเก็บรวบรวมข้อมูล เช่น การสอบถาม การสังเกต การทดลอง เป็นต้น
2. การวิเคราะห์ข้อมูล โดยข้อมูลที่นำมาวิเคราะห์เพียงส่วนหนึ่ง เรียกว่า กลุ่มตัวอย่างและข้อมูลที่เลือกมาจากข้อมูลทั้งหมด เรียกว่า ประชากร
3. การนำเสนอข้อสรุป

ข้อมูล คือ ข้อความจริงหรือสิ่งที่บ่งบอกถึงสภาพ สถานการณ์หรือปรากฏการณ์ โดยที่ข้อมูลอาจเป็นตัวเลขหรือข้อความก็ได้

สารสนเทศหรือข่าวสาร คือ ข้อมูลที่ผ่านการวิเคราะห์เบื้องต้นหรือขั้นสูงแล้ว

ประเภทของข้อมูล

1. แบ่งตามวิธีเก็บ
 - 1.1 ข้อมูลปฐมภูมิ คือ ข้อมูลที่ผู้ใช้เก็บรวบรวมเอง เช่น การสำมะโน การสำรวจกลุ่มตัวอย่าง
 - 1.2 ข้อมูลทุติยภูมิ คือ ข้อมูลที่ได้จากผู้อื่นเก็บรวบรวมไว้แล้ว เช่น รายงาน บทความ เป็นต้น
2. แบ่งตามลักษณะของข้อมูล
 - 2.1 ข้อมูลเชิงปริมาณ คือ ข้อมูลที่ใช้แทนขนาดหรือปริมาณซึ่งวัดออกมาเป็นจำนวนที่สามารถนำมาใช้เปรียบเทียบกันได้โดยตรง
 - 2.2 ข้อมูลเชิงคุณภาพ คือ ข้อมูลที่ไม่สามารถวัดออกมาได้โดยตรง แต่อธิบายลักษณะหรือคุณสมบัติในเชิงคุณภาพได้

ตัวอย่างที่ 1 ข้อใดต่อไปนี้เป็นเท็จ

- 1) สถิติเชิงพรรณนาคือสถิติของการวิเคราะห์ข้อมูลขั้นต้นที่มุ่งอธิบายลักษณะกว้างๆ ของข้อมูล
- 2) ข้อมูลที่เป็นหมายเลขที่ใช้เรียกสายรถโดยสารประจำทางเป็นข้อมูลเชิงคุณภาพ
- *3) ข้อมูลปฐมภูมิคือข้อมูลที่ผู้ใช้เก็บรวบรวมจากแหล่งข้อมูลโดยตรง
- 4) ข้อมูลที่นักเรียนรวบรวมจากรายงานต่างๆ ที่ได้จากหน่วยงานราชการเป็นข้อมูลปฐมภูมิ

การวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้น

ข้อมูลเชิงปริมาณที่ใช้ในการวิเคราะห์ทางสถิติมีสองประเภท คือ ข้อมูลที่ไม่ได้แจกแจงความถี่ ซึ่งจะเห็นค่าของข้อมูลทุกตัวและข้อมูลที่แจกแจงความถี่ จะเห็นเป็นอันตรภาคชั้น

$$\text{ความกว้างของอันตรภาคชั้น} = \text{ขอบบน} - \text{ขอบล่าง}$$

$$\text{จุดกึ่งกลางอันตรภาคชั้น} = (\text{ขอบบน} + \text{ขอบล่าง}) \div 2$$

ฮิสโทแกรม คือ รูปสี่เหลี่ยมมุมฉากวางเรียงต่อกันบนแกนนอน โดยมีแกนนอนแทนค่าของตัวแปร ความกว้างของสี่เหลี่ยมมุมฉากแทนความกว้างของอันตรภาคชั้น และพื้นที่ของรูปสี่เหลี่ยมมุมฉากแทนความถี่ของแต่ละอันตรภาคชั้น ซึ่งถ้าความกว้างของทุกชั้นเท่ากัน ความสูงของรูปสี่เหลี่ยมจะแสดงความถี่

แผนภาพต้น-ใบ (Stem-and-Leaf Plot) เป็นวิธีการสร้างแผนภาพเพื่อแจกแจงความถี่และวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้น โดยเริ่มจากการนำข้อมูลมาแบ่งกลุ่ม โดยใช้เลขหลักสิบ แล้วนำมาสร้างเป็นลำต้น (Stem) แล้วใช้เลขโดดในหลักหน่วยมาสร้างเป็นใบ (Leaf)

การวัดตำแหน่งของข้อมูล : มีสองขั้นตอน คือ การหาตำแหน่งและการหาค่า

1. ควอร์ไทล์ (Quartiles) คือ การแบ่งข้อมูลออกเป็น 4 ส่วนเท่าๆ กัน โดย Q_1 , Q_2 , และ Q_3 คือ คะแนนของตัวแบ่งทั้ง 3 ตัว

2. เดซิส์ (Deciles) คือ การแบ่งข้อมูลออกเป็น 10 ส่วนเท่าๆ กัน โดย D_1, D_2, \dots, D_9 คือ คะแนนของตัวแบ่งทั้ง 9 ตัว

3. เปอร์เซ็นไทล์ (Percentiles) คือ การแบ่งข้อมูลออกเป็น 100 ส่วนเท่าๆ กัน มี P_1, \dots, P_{99} คือ คะแนนของตัวแบ่งทั้ง 99 ตัว

$$\text{การหาตำแหน่ง} : \text{ตำแหน่งของ } Q_r \text{ คือ } \frac{r(N+1)}{4}$$

$$\text{ตำแหน่งของ } D_r \text{ คือ } \frac{r(N+1)}{10}$$

$$\text{ตำแหน่งของ } P_r \text{ คือ } \frac{r(N+1)}{100}$$

การหาค่า : ใช้การเทียบบัญญัติไตรยางค์

หมายเหตุ เมื่อหาค่าข้อมูลที่มีค่าสูงสุด ต่ำสุด Q_1, Q_2 และ Q_3 สามารถนำมาสร้างแผนภาพกล่อง (Box-and-Whisker Plot หรือ Box-Plot) โดยแผนภาพจะทำให้เราทราบถึงลักษณะการกระจายของข้อมูล

การวัดแนวโน้มเข้าสู่ส่วนกลาง

1. ค่าเฉลี่ยเลขคณิต, Mean, \bar{x}

$$\bar{x} \text{ ของข้อมูลที่ไม่แจกแจงความถี่} \quad \bar{x} = \frac{\sum_{i=1}^N x_i}{N}$$

$$\bar{x} \text{ ของข้อมูลที่แจกแจงความถี่} \quad \bar{x} = \frac{\sum_{i=1}^k f_i x_i}{N}$$

- ข้อสังเกต**
- $\sum_{i=1}^N x_i = N\bar{x}$
 - $\sum_{i=1}^N (x_i - \bar{x}) = 0$
 - $\sum_{i=1}^N (x_i - a)^2$ มีค่าน้อยที่สุดเมื่อ $a = \bar{x}$
 - ถ้า $x_1, x_2, x_3, \dots, x_n$ มีค่าเฉลี่ยเลขคณิตเป็น \bar{x}
 $x_1 + k, x_2 + k, x_3 + k, \dots, x_n + k$ มีค่าเฉลี่ยเลขคณิตเป็น $\bar{x} + k$
 $x_1k, x_2k, x_3k, \dots, x_nk$ มีค่าเฉลี่ยเลขคณิตเป็น $\bar{x}k$
 - \bar{x} รวม = $\frac{N_1\bar{x}_1 + N_2\bar{x}_2}{N_1 + N_2}$

2. มัธยฐาน, Median, Me

Me สำหรับข้อมูลที่ไม่แจกแจงความถี่

Me = ค่าของข้อมูลตำแหน่งตรงกลาง (ตัวที่ $\frac{N+1}{2}$) เมื่อเรียงลำดับข้อมูลแล้ว

- ข้อสังเกต** 1. การหามัธยฐานมีสองขั้นตอน คือ หาดำแหน่ง และหาค่าโดยใช้สูตรหรือการเทียบบัญญัติไตรยางค์

2. $\sum_{i=1}^N |x_i - a|$ มีค่าน้อยที่สุดเมื่อ $a = Me$

3. ฐานนิยม, Mode, Mo

Mo สำหรับข้อมูลที่ไม่แจกแจงความถี่

Mo = ค่าของข้อมูลที่มีความถี่มากที่สุด

ข้อสังเกต ใช้ได้กับข้อมูลเชิงคุณภาพ

ตัวอย่างที่ 2 ส่วนสูงของพี่น้อง 2 คน มีพิสัยเท่ากับ 12 เซนติเมตร มีค่าเฉลี่ยเลขคณิตเท่ากับ 171 เซนติเมตร

ข้อใดต่อไปนี้เป็นส่วนสูงของพี่หรือน้องคนใดคนหนึ่ง

- 1) 167 เซนติเมตร
- 2) 172 เซนติเมตร
- 3) 175 เซนติเมตร
- *4) 177 เซนติเมตร

ตัวอย่างที่ 3 ข้อมูลชุดหนึ่งประกอบด้วย 4, 9, 2, 7, 6, 5, 4, 6, 3, 4
ข้อใดต่อไปนี้ถูกต้อง

- 1) ค่าเฉลี่ยเลขคณิต < ฐานนิยม < มัธยฐาน
- *2) ฐานนิยม < มัธยฐาน < ค่าเฉลี่ยเลขคณิต
- 3) ฐานนิยม < ค่าเฉลี่ยเลขคณิต < มัธยฐาน
- 4) มัธยฐาน < ฐานนิยม < ค่าเฉลี่ยเลขคณิต

ตัวอย่างที่ 4 ความสูงในหน่วยเซนติเมตรของนักเรียนกลุ่มหนึ่งซึ่งมี 10 คน เป็นดังนี้

155, 157, 158, 158, 160, 161, 161, 163, 165, 166

ถ้ามีนักเรียนเพิ่มขึ้นอีกหนึ่งคน ซึ่งมีความสูง 158 เซนติเมตร แล้วค่าสถิติใดต่อไปนี้ไม่เปลี่ยนแปลง

- 1) ค่าเฉลี่ยเลขคณิต
- 2) มัธยฐาน
- 3) ฐานนิยม
- *4) พิสัย

ตัวอย่างที่ 5 การเลือกใช้ค่ากลางของข้อมูลควรพิจารณาสิ่งต่อไปนี้ ยกเว้นข้อใด

- 1) ลักษณะของข้อมูล
- *2) วิธีจัดเรียงลำดับข้อมูล
- 3) จุดประสงค์ของการนำไปใช้
- 4) ข้อดีและข้อเสียของค่ากลางแต่ละชนิด

การวัดการกระจายของข้อมูล

1. พิสัย (Range) $\text{Range} = x_{\max} - x_{\min}$

2. ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

$$\text{S.D.} = \sqrt{\frac{\sum_{i=1}^N (x_i - \bar{x})^2}{N}} = \sqrt{\frac{\sum_{i=1}^N x_i^2}{N} - \bar{x}^2}$$

ข้อสังเกต 1. ความแปรปรวน (Variance) = $\text{S.D.}^2 = S^2$

2. $\text{S.D.} \geq 0$

3. $\text{S.D.} = 0 \leftrightarrow x_1 = x_2 = \dots = x_n = \bar{x}$

4. ถ้า x_1, x_2, \dots, x_n มีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเป็น S.D. ความแปรปรวนเป็น S.D.^2

$x_1 + k, x_2 + k, \dots, x_n + k$ มีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเป็น S.D. ความแปรปรวนเป็น S.D.^2

x_1k, x_2k, \dots, x_nk มีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเป็น S.D. $|k|$ ความแปรปรวนเป็น $\text{S.D.}^2 k^2$

5. The 95% Rule กล่าวว่า มีจำนวนข้อมูลที่อยู่ในช่วง $(\bar{x} - 2s, \bar{x} + 2s)$ ประมาณ 95% ของจำนวนข้อมูลทั้งหมด

6. โดย The 95% Rule ได้ว่า $s \approx \frac{\text{Range}}{4}$

ความสัมพันธ์ของ \bar{x} , Me และ Mo

$\bar{x} = \text{Me} = \text{Mo}$	$\bar{x} > \text{Me} > \text{Mo}$	$\bar{x} < \text{Me} < \text{Mo}$
โค้งปกติ	โค้งเบ้ขวา	โค้งเบ้ซ้าย

การสำรวจความคิดเห็น

- ขอบเขตของการสำรวจ** กำหนดด้วยพื้นที่ ลักษณะผู้ให้ข้อมูล การมีส่วนร่วมได้ส่วนเสียกับข้อมูล
- วิธีเลือกตัวอย่าง** การสุ่มตัวอย่าง (Sampling) การเลือกตัวอย่างแบบชั้นภูมิ การเลือกตัวอย่างแบบหลายชั้นและการเลือกตัวอย่างแบบกำหนดโควตา
- การสร้างแบบสำรวจความคิดเห็น** แบบสำรวจที่ดีประกอบด้วย ลักษณะของผู้ตอบที่คาดว่าจะมีผลต่อการแสดงความคิดเห็น ความคิดเห็นของผู้ตอบในด้านต่างๆ และข้อเสนอแนะ โดยต้องไม่เป็นคำถามที่ชี้นำ และมีจำนวนไม่มากเกินไป ตลอดจนความสอดคล้องของความรู้ของผู้ให้ข้อมูลกับเรื่องที่สอบถาม
- การประมวลผลและวิเคราะห์ความคิดเห็น**
 - ร้อยละของผู้ตอบแบบสำรวจความคิดเห็นในแต่ละด้านที่เกี่ยวข้อง
 - ระดับความคิดเห็นเฉลี่ย

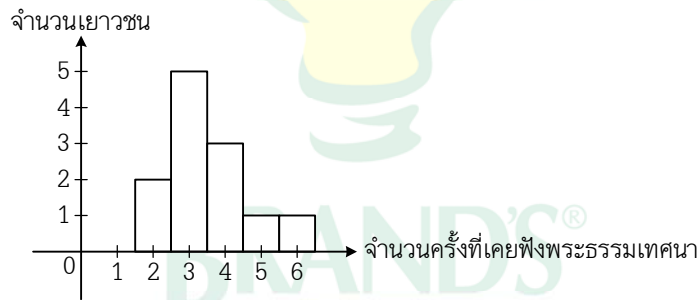
ตัวอย่างที่ 6 ข้อมูลชุดหนึ่งมีค่าเฉลี่ยเลขคณิตเท่ากับ 20 มัชฐานเท่ากับ 25 และฐานนิยมเท่ากับ 30 ข้อสรุปใดต่อไปนี้เป็นถูกต้อง

- ลักษณะการกระจายของข้อมูลเป็นการกระจายที่เบ้ทางซ้าย
- ลักษณะการกระจายของข้อมูลเป็นการกระจายที่เบ้ทางขวา
- ลักษณะการกระจายของข้อมูลเป็นการกระจายแบบสมมาตร
- ไม่สามารถสรุปลักษณะการกระจายของข้อมูลได้

ตัวอย่างที่ 7 พิจารณาข้อมูลต่อไปนี้ 10, 5, 6, 9, 12, 15, 8, 18 ค่าของ P_{80} ใกล้เคียงกับข้อใดต่อไปนี้มากที่สุด
 1) 15.1 2) 15.4 *3) 15.7 4) 16.0

ตัวอย่างที่ 8 ในกรณีที่มีข้อมูลจำนวนมาก การนำเสนอข้อมูลในรูปแบบใดต่อไปนี้จะทำให้เห็นการกระจายของข้อมูลได้ชัดเจนน้อยที่สุด
 1) ตารางแจกแจงความถี่ 2) แผนภาพต้น-ใบ
 3) ฮิสโทแกรม *4) การแสดงค่าสังเกตทุกค่า

ตัวอย่างที่ 9 จากการสอบถามเยาวชนจำนวน 12 คน ว่าเคยฟังพระธรรมเทศนามาแล้วจำนวนกี่ครั้ง ปรากฏผลดังแสดงในแผนภาพต่อไปนี้

มัธยฐานของข้อมูลนี้คือข้อใด
 *1) 3 ครั้ง 2) 3.25 ครั้ง 3) 3.5 ครั้ง 4) 4 ครั้ง

ตัวอย่างที่ 10 ข้อใดต่อไปนี้ไม่มีผลกระทบต่อความถูกต้องของการตัดสินใจโดยใช้สถิติ ยกเว้นข้อใด
 1) ข้อมูล 2) สารสนเทศ 3) ข่าวสาร *4) ความเชื่อ

เฉลย

1. เฉลย 4) $n(A \cap B \cap C) = 1$

$$\begin{aligned} \text{จากสูตร} \quad n(A \cup B \cup C) &= n(A) + n(B) + n(C) - n(A \cap B) - n(A \cap C) \\ &\quad - n(B \cap C) + n(A \cap B \cap C) \end{aligned}$$

$$\begin{aligned} \text{และ} \quad n(A \cup B \cup C) &= n(U) \\ &= 5 \end{aligned}$$

$$\begin{aligned} \text{จะได้ว่า} \quad 5 &= 3 + 3 + 3 - 2 - 2 - 2 + n(A \cap B \cap C) \\ n(A \cap B \cap C) &= 5 - 9 + 6 = 2 \end{aligned}$$

2. เฉลย 2) $\{3\} \in P(A)$

ที่ถูกต้อง คือ $\{\{3\}\} \in P(A)$

3. เฉลย 2) ก. ถูก และ ข. ผิด

จาก $0 < a < b$

สมมติให้ $a = 4, b = 9$

จาก $d < c < 0$

สมมติให้ $d = -3, c = -2$

$$\text{ก.} \quad ac > bd$$

$$4(-2) > 9(-3)$$

$$-8 > -27$$

ดังนั้น ก. ถูก

$$\text{ข.} \quad \frac{a}{c} < \frac{b}{d}$$

$$\frac{4}{-2} < \frac{9}{-3}$$

$$-2 < -3$$

ดังนั้น ข. ผิด

4. เฉลย 2) $[-1, 2]$

จาก $|2x + 1| \leq 5$
จะได้ $-5 \leq 2x + 1 \leq 5$
 $-5 - 1 \leq 2x + 1 - 1 \leq 5 - 1$
 $-6 \leq 2x \leq 4$
 $-\frac{6}{2} \leq \frac{2x}{2} \leq \frac{4}{2}$
 $-3 \leq x \leq 2$
จะได้ $A = [-3, 2]$
จาก $|x + 3| \geq 2$
จะได้ $x + 3 \leq -2$ หรือ $|x + 3| \geq 2$
 $x \leq -5$ หรือ $x \geq -1$
จะได้ $B = (-\infty, -5] \cup [-1, \infty)$
ดังนั้น $A \cap B = [-1, 2]$

5. เฉลย 4) 18

ให้ $p(x) = x^2 + 2x - 1$
จาก $x - 1$ ทหารพหุนาม $x^2 + 2x - 1$ เศษเหลือมีค่าเท่ากับ a
นั่นคือ $p(1) = a$
 $1^2 + 2(1) - 1 = a$
 $a = 2$
ให้ $q(x) = x^2 + 3ax - b$
 $q(x) = x^2 + 3(2)x - b$
 $q(x) = x^2 + 6x - b$
จาก $x - 2$ ทหารพหุนาม $x^2 + 3ax - b$ ลงตัว
นั่นคือ $q(2) = 0$
 $2^2 + 6(2) - b = 0$
 $b = 16$
ดังนั้น $a + b = 2 + 16 = 18$

6. เฉลย 3) 125

$$\begin{aligned}
 \text{จาก } \left[\frac{5^{5n+1} + 5^{4n+1}}{5^{3n+1} + 5^{2n+1}} \right]^{3/2n} &= \left[\frac{5^{4n+1}(5^n + 1)}{5^{2n+1}(5^n + 1)} \right]^{3/2n} \\
 &= \left[\frac{5^{4n+1}}{5^{2n+1}} \right]^{3/2n} \\
 &= [5^{(4n+1)-(2n+1)}]^{3/2n} \\
 &= [5^{2n}]^{3/2n} \\
 &= 5^{2n \cdot 3/2n} \\
 &= 5^3 \\
 &= 125
 \end{aligned}$$

7. เฉลย 1) 2

$$\begin{aligned}
 \text{จาก } \sqrt{5} - \sqrt{a} &= \sqrt{7 - 2\sqrt{10}} \\
 \sqrt{5} - \sqrt{a} &= \sqrt{(5+2) - 2\sqrt{5 \cdot 2}} \\
 \sqrt{5} - \sqrt{a} &= \sqrt{(\sqrt{5})^2 - 2\sqrt{5} \cdot \sqrt{2} + (\sqrt{2})^2} \\
 \sqrt{5} - \sqrt{a} &= \sqrt{(\sqrt{5} - \sqrt{2})^2} \\
 \sqrt{5} - \sqrt{a} &= \sqrt{5} - \sqrt{2} \\
 \text{จะได้ } a &= 2
 \end{aligned}$$

8. เฉลย 3) 64 จำนวน

$$\begin{aligned}
 A - B &= \{1, 2, 3\} \\
 \text{จะได้ } n(A - B) &= 3 \\
 B - A &= \{\{1\}, \{2, 3\}\} \\
 \text{จะได้ } n(B - A) &= 2 \\
 \text{จากสูตร จำนวนความสัมพันธ์ทั้งหมดจากเซต } A \text{ ไปเซต } B &\text{ เท่ากับ } 2^{n(A) \times n(B)} \\
 \text{ดังนั้น จำนวนความสัมพันธ์ทั้งหมดจากเซต } A - B \text{ ไปเซต } B - A & \\
 \text{เท่ากับ } 2^{n(A-B) \times n(B-A)} &= 2^{3 \times 2} = 2^6 = 64 \text{ จำนวน}
 \end{aligned}$$

9. เฉลย 3) 1

จาก $x - 2$, x , $x^2 - 4$ เป็นลำดับเลขคณิต

นั่นคือ $(x^2 - 4) - x = x - (x - 2)$

$$x^2 - x - 4 = 2$$

$$x^2 - x - 6 = 0$$

$$(x - 3)(x + 2) = 0$$

จะได้ $x = -2, 3$

ดังนั้น ผลบวกของค่า x ทั้งหมดเท่ากับ $-2 + 3 = 1$

